

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่องความสำเร็จในการจัดตั้งเครือข่ายปฏิรูปและพัฒนาชุมชนเชียงใหม่ ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ศึกษาต้องการทราบถึงความสำเร็จในการดำเนินงานจัดตั้งเครือข่ายปฏิรูปและพัฒนาชุมชนเชียงใหม่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ว่าการทำงานนับตั้งก่อตั้งเครือข่ายฯจนถึงปัจจุบัน เครือข่ายฯสามารถทำการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้หรือไม่ รวมถึงศึกษาว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาเสพติดของภาคประชาชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษารุ่นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการเครือข่ายฯ ได้แก่ ประธานเครือข่าย รองประธานฯ เลขานุการเครือข่ายฯ และกรรมการเครือข่าย และการสัมภาษณ์ประธานชุมชน และแกนนำในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองหอย 5 ชุมชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลเอกสารการดำเนินงานในพื้นที่ของเครือข่ายฯ ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนตำบลหนองหอย สาเหตุอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่เป็นชุมชนเมืองมีความซับซ้อนและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่ ความแตกต่างของสถานะทางสังคมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แต่ดั้งเดิม กลุ่มคนที่เข้ามาทำงานหารายได้ในลักษณะรายวันหรือเข้ามาเพื่อประกอบธุรกิจในพื้นที่ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว เหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบทางสังคมที่มีความหลากหลายก่อให้เกิดความซับซ้อนของปัญหาเสพติดมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้สภาพแวดล้อมทางสังคมเกิดความวุ่นวายและสร้างปัญหาอื่นๆตามมา เครือข่ายฯ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนเพื่อทำการสร้างชุมชนของตนให้พร้อมรับมือกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ได้ภาพรวมของสถานการณ์ปัญหา

ไม่ว่าจะเป็นการขาดความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เครือข่ายได้จัดขึ้น หรือปัญหาการแทรกแซงการดำเนินการของคณะกรรมการเครือข่ายฯซึ่งเป็นการแทรกแซงจาก สถานการณ์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และทำลายภาพลักษณ์องค์กร เครือข่ายฯจากการสร้าง มุมมองให้แก่ประชาชนในพื้นที่เข้าใจผิดถึงการจัดตั้งเครือข่ายฯว่าเป็นเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อ แสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มคนเพียงเท่านั้น ทำให้การขอความร่วมมือจากชุมชนในเขตพื้นที่ ตำบลหนองหอยบางส่วนยังคงมีอยู่บ้างที่จะพร้อมและเข้ามามีส่วนร่วมกับเครือข่ายฯและการที่ ชุมชนหรือแกนนำในพื้นที่นั้นไม่มีความเข้าใจในระบบการทำงานของเครือข่ายฯที่ชัดเจนทั้งนี้ อาจจะไม่เนื่องมาจากคณะกรรมการเครือข่ายฯซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนสูงอายุ อีกทั้งยังไม่มีเวลาในการ ทำงานที่เพียงพอการบริหารงานของเครือข่ายฯจึงไม่สามารถที่จะทำเป็นระบบได้อย่างสมบูรณ์ และ จากการพัฒนากระบวนการทำงานอย่างบูรณาการกับหน่วยงานที่หนุนเสริมให้กับเครือข่ายฯ สามารถคลี่คลายสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานเพื่อจัดตั้งเครือข่ายฯ ในปัจจุบัน

แนวการดำเนินงานของเครือข่ายฯภายใต้แผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ นั้น จากช่วง ระยะเวลา 2 – 3 ปี ที่เกิดปัญหาและอุปสรรคมาก่อนหน้านี้นับได้ว่าเครือข่ายฯได้ใช้หน่วยงาน สนับสนุนของภาครัฐ กล่าวคือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 หรือกองบังคับ การตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่มาเป็นกลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ส่งผลทำให้แนวทาง กิจกรรมที่เครือข่ายฯกำหนดไว้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ และเกิดความต่อเนื่องในพื้นที่ทั้งนี้แต่เดิม การดำเนินงานของเครือข่ายฯยังคงเป็นรูปแบบแนวคิดเฉพาะด้านของประชาชนในพื้นที่ที่สะท้อน มุมมองการแก้ไขปัญหาเพียงด้านเดียวเท่านั้นซึ่งยังขาดเทคนิคความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อนำมาแก้ไขให้ตรงจุด ส่วนหนึ่งประชาชนในพื้นที่ยังคงมีมุมมองในแง่ลบต่อการดำเนินงานของ คณะกรรมการเครือข่ายฯในด้านของการบริหารจัดการอย่างตรงไปตรงมา ส่งผลให้คณะกรรมการ เครือข่ายฯไม่สามารถที่จะบริหารจัดการและกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ได้อย่างชัดเจน เมื่อหน่วยงานภาครัฐดังกล่าวเข้ามาเป็นกลไกเชื่อมระหว่างประชาชนในพื้นที่กับเครือข่ายฯส่งผล ให้ความน่าเชื่อถือของเครือข่ายฯรวมถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเครือข่ายฯ เกิด ความลงตัวและเหมาะสมตามกรอบยุทธศาสตร์ในแต่ละด้านการดำเนินการตามแนวกิจกรรมที่วาง ไว้สามารถจัดทำได้อย่างสมบูรณ์และต่อเนื่องภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เข้า มาหนุนเสริมด้านการประสานงานและระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อหาแหล่งข้อมูลหรือการส่งต่อ ข้อมูลสำคัญเพื่อนำไปติดตามและประเมินผล ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลหนอง หอย คณะกรรมการเครือข่ายฯสามารถติดต่อ กับหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนได้โดยตรงเกิดความ โปร่งใสและรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งยังสร้างความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการของ

คณะกรรมการเครือข่ายฯ ด้วยความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายฯ ให้เกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ นั้นสืบเนื่องจากการดึงเอาภาควิชาหน่วยงานภาครัฐ กล่าวคือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 และกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความน่าเชื่อถือในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเข้าร่วมกระบวนการต่างๆ ของเครือข่ายฯ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่แกนนำและประชาชนในพื้นที่ต่างยอมรับ และเต็มใจให้ความร่วมมือกับแนวทางที่เครือข่ายฯ ได้วางไว้

ความสำเร็จในการจัดตั้งเครือข่ายปฏิรูปและพัฒนาชุมชนเชียงใหม่ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายใต้สภาพปัญหาและอุปสรรคที่พบอยู่ในพื้นที่การดำเนินงานของเครือข่ายฯ สิ่งเหล่านั้นไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและภายนอกเครือข่ายฯ ก็ตามคณะกรรมการเครือข่ายฯ ต่างช่วยระดมความคิดเห็นภายใต้กรอบแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ข้อ คือ ยุทธศาสตร์การปลูกกระแสสังคม ยุทธศาสตร์การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ยุทธศาสตร์การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และยุทธศาสตร์การป้องปรามยาเสพติด โดยเฉพาะการจัดการกับปัญหาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เครือข่ายฯ สามารถสร้างกลไกที่เชื่อมต่อถึงความร่วมมือระหว่างประชาชนในพื้นที่กับเครือข่ายฯ ได้อย่างเหมาะสมและตรงกับสภาพปัญหา บทบาทของหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็นสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 หรือกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ เข้ามาช่วยหนุนเสริมกระบวนการและเป็นตัวเชื่อมโยงให้แก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นงานทางด้านการพัฒนาบุคลากรงานด้านการป้องกัน (วิทยาการชุมชน) หรือการส่งเสริมกิจกรรมเชิงบวกให้เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างเป็นระบบและตรงตามวัตถุประสงค์ของการทำงานของเครือข่ายฯ การสนับสนุนงบประมาณให้แก่พื้นที่เพื่อจัดการบริหารงานการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งภายใต้กระบวนการของเครือข่ายฯ ที่จัดทำ ในพื้นที่อย่างชัดเจนและถูกต้อง ด้านการป้องปรามหรือการปราบปรามในพื้นที่โดยหลักจะต้องเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งในพื้นที่ยังคงปรากฏปัญหาที่มีมาอย่างยาวนานนั้นคือปัญหาการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ปัญหาดังกล่าวถือเป็นปัญหาที่สำคัญและต้องทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และปัจจุบันปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ได้หมดไป โดยได้รับความร่วมมือในการเข้มงวดตรวจตรากับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่จากกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่เช่นเดียวกับการใช้มาตรการปราบปรามแม้จะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุก็ตามแต่ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างแรงผลักดันในการทำงานของกลุ่มคนที่มีความตั้งใจในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจกลับมาเป็นที่พึ่งพาของประชาชนทั่วไปได้อย่างแท้จริง การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้นจะสำเร็จได้เป็นผลมาจากการสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งสามัคคีจากผลการดำเนินงานที่มีความตั้งใจของเครือข่ายฯ ในพื้นที่ และการหนุนเสริมให้ความร่วมมือ

จากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน แกนนำและประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองหอย หน่วยงานภาครัฐซึ่งมีความเชี่ยวชาญและความพร้อมในการหนุนเสริมกระบวนการทำงานที่อยู่ในพื้นที่ความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเครือข่ายฯในพื้นที่ตำบลหนองหอย จึงเกิดความยั่งยืนถาวรและเชื่อว่าทุกปัญหาที่จะเข้ามาในพื้นที่ตำบลหนองหอยจะสามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาล่วงหน้าได้ในที่สุด

ด้วยความพร้อมที่เกิดจากความตั้งใจของคนทำงานในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณความร่วมมือของประชาชน แกนนำ และคณะกรรมการเครือข่าย และหน่วยงานที่หนุนเสริมช่วยกันสร้างความสำเร็จให้พื้นที่ตำบลหนองหอยเป็นพื้นที่ปลอดยาเสพติด และมีความเข้มแข็งในด้านพลังชุมชนจนสามารถพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบในอนาคตต่อไป

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องความสำเร็จในการจัดตั้งเครือข่ายปฏิรูปและพัฒนาชุมชนเชิงใหม่ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ การดำเนินงานในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมาสามารถทำให้ปัญหายาเสพติดเบาบางลง แต่ด้วยสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ประกอบกับสถานการณ์ของคณะกรรมการเครือข่ายฯ มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคลากรและการขาดความเชื่อมั่นในเรื่องของการบริหารงานของคณะกรรมการเครือข่ายฯ และแกนนำในพื้นที่จึงส่งผลให้การดำเนินงานของเครือข่ายฯ ไม่สามารถเดินตามวัตถุประสงค์และจัดการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งกลุ่มของนักค้ารายใหญ่ และผู้ค้ารายย่อยได้หวนกลับมาแพร่ระบาดในพื้นที่อีก โดยเฉพาะรูปแบบการค้ารายย่อย มีจำนวนมากขึ้น กลุ่มเสี่ยงที่เป็นเยาวชนในพื้นที่ตกเป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้ค้ารายย่อยและสามารถดึงกลุ่มเสี่ยงเหล่านั้นเข้าสู่วงจรผู้เสพในจำนวนที่มากขึ้นจากการขาดกลไกที่จะต้องคอยหนุนเสริม การดำเนินงานของเครือข่ายฯ ให้เป็นไปตามกรอบแผนยุทธศาสตร์ และแก้ไขปัญหายาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในพื้นที่กลไกที่เป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายฯ คือคณะกรรมการ เครือข่ายฯ และบรรดาแกนนำที่อยู่ในพื้นที่ ด้วยปัญหาจากการที่กลุ่มคนเหล่านี้ถูกสถานะแวดล้อมกดดันในด้านการดำรงชีวิตประจำวันและการหาเลี้ยงชีพโดยถูกกดดันจนมีการปรับทัศนคติและแนวคิดในการทำงานซึ่งจะมองเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลักจนขาดจิตอาสาในการพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดหลักในการทำงานด้านการพัฒนาชุมชน และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความคิดดังกล่าวในตัวคณะกรรมการเครือข่ายฯ และแกนนำ ซึ่งการทำงานในรูปแบบดังกล่าวนี้จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีมุมมองและแนวคิดด้านจิตอาสาในการพัฒนาชุมชนร่วมกันมีกระบวนการทางความคิดไป

ในทางพัฒนาหรือสามารถถอดประเด็นปัญหาจากประชาชนที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนได้อย่างตรงจุดโดยให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญมากกว่าสิ่งที่ตนเองจะได้รับ สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ ทศพล กฤตยพิสิฐ (2538 : 10) ได้มีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมนั้นว่าจะเป็นการที่ปัจเจกบุคคล กลุ่มหรือชุมชน มีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องที่มีผลกระทบใดๆ ต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง แล้วมีการแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงให้ขึ้นไปตามวัตถุประสงค์ของตน กลุ่ม หรือชุมชน จนมาสู่การตัดสินใจกระทำการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ มีความร่วมมือและรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนผ่านในขั้นตอนต่างๆของการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ทั้งนี้เพราะการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบูรณาการที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของแกนนำ ประชาชนในชุมชนรวมถึงคณะกรรมการเครือข่ายฯ โดยพัฒนาขึ้นมาเป็นขั้นตอนผ่านแนวความคิดที่มุ่งเน้น การพัฒนาแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หลุดพ้นจากปัญหายาเสพติด การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมกระบวนการการสร้างโอกาสที่เอื้อให้ประชาชนในชุมชนนั้นได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาซึ่งส่งผลให้ประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน และเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากรที่หนุนเสริมเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นในระดับแกนนำ หรือประชาชนทั่วไปจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนร่วมลงทุนระดมความคิดและลงแรงจากการสละเวลากับประโยชน์ที่ประชาชนในชุมชนได้รับ ซึ่งสถานการณ์สำคัญที่เป็นตัวผลักดันให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหานั้นคือการที่ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน และประสบปัญหาเกี่ยวกับสิ่งที่ตนได้รับร่วมกัน และการตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงชุมชนของตนเองให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นรวมถึงแรงขับเคลื่อนสำคัญจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่จะคอยหนุนเสริมกระบวนการต่างๆให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ และเมื่อก้าวถึงการกำหนดกระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนที่อาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนวิธีการหรือกระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติดดังกล่าวที่พัฒนาขึ้นจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของรายละเอียดและขั้นตอน ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวความคิด ทักษะมุมมองและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่หรือแต่ละชุมชนด้วย ดังนั้นกระบวนการการแก้ไขปัญหายาเสพติดจากการนำแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ข้อของเครือข่ายฯ ที่เกิดขึ้นในชุมชนตำบลหนองหอยจากการสังเคราะห์ผ่านแนวคิดและขั้นตอนที่เหมาะสมจำเป็นที่จะต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเข้าไปปรับตามแผนกิจกรรมที่เครือข่ายฯ ได้กำหนดขึ้นมาโดยการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆนั้นจะต้องทำให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

สำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของเครือข่ายฯ ต้องมาจากความสมัครใจของประชาชนซึ่งมองผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกระทบต่อ ทั้งชุมชน หรือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะตัว สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลหนองหอยปัจจัยด้านผลกระทบที่จะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมกับทางเครือข่ายฯ นั้นยังคงมีน้อย ประชาชนในพื้นที่ยังมีมุมมองในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะปัญหาหายาเสพติด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพิศ จันทะพิงค์ (2544) ที่ศึกษาค้นคว้าโดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาจึงเกิดกระบวนการรวมตัว หรือก่อตัวกันของชุมชนเป็นประชาสังคมหรือองค์กรเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยมีการจัดทำกระบวนการ เพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา แต่สำหรับการทำงานกับชุมชนที่มีความหลากหลายทางความคิดต้องเกิดปัญหาอุปสรรคอย่างแน่นอน โดยเฉพาะการดำเนินงานแก้ไขปัญหาหายาเสพติด ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่มีทั้งผู้มีอิทธิพลมีความหวาดระแวงกันเกิดสภาวะกดดันด้านการทำงานในพื้นที่ชุมชน และการแทรกแซงการทำงานของคณะกรรมการเครือข่ายฯ จากทางการเมืองท้องถิ่นส่งผลทำให้การดำเนินงานหรือการจัดทำกระบวนการต่าง ๆ บางครั้งเกิดความไม่ปลอดภัยและไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ด้วยความร่วมมือจากภาคีทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ช่วยหนุนเสริมในเรื่องของกระบวนการการทำงานของเครือข่ายฯ ส่งเสริมกิจกรรมหรือสนับสนุนทั้งบุคลากร และงบประมาณสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและเรียกศรัทธาจากประชาชนในชุมชนหันกลับเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เครือข่ายฯ ได้จัดขึ้น การแก้ไขปัญหาหายาเสพติดในชุมชนจึงจำเป็นต้องยึดหลักของการมีส่วนร่วมเป็นหลักเพื่อที่จะใช้เป็นรากฐานในการเสริมสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง วิธีการที่ทำให้ชุมชนเกิดพลังเพื่อสร้างความต้องการหรือแรงจูงใจในการแก้ไขปัญหาหายาเสพติดในพื้นที่โดยกระบวนการทำงานของเครือข่ายฯ จะใช้วิธีการประชุม หรือการสร้างเวทีชุมชนเพื่อระดมหาข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำแผนงานเพื่อจะนำไปสู่การสร้างกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างมากที่สุด เนื่องจากชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมากจึงทำให้ความหลากหลายของแนวคิดในการจัดการปัญหาที่มีมากจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น วิทยากรจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 ที่จะเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้ตรงจุดเนื่องจากพื้นที่ตำบลหนองหอยเป็นลักษณะชุมชนเมืองประชากรในพื้นที่บางส่วนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายเข้ามาใช้แรงงานทำธุรกิจต่างๆ และประชาชนที่เป็นคนไทยเข้ามาใช้ชีวิตร่วมกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แต่เดิมความหลากหลายของชุมชนจึงเกิดขึ้นสิ่งที่ตามมานั้นก็คือปัญหาต่างๆ ที่จะเข้ามาในชุมชน กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้กรอบยุทธศาสตร์แต่ละข้อของเครือข่ายฯ จึงมีความจำเป็นต้องใช้กระบวนการของวิทยากรเข้ามาช่วยในการสร้าง

ความเข้มแข็งโดยชุมชนในพื้นที่ตำบลหนองหอยจากการทำงานของเครือข่ายฯกับการสนับสนุนจากทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 ทั้งด้านงบประมาณและวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเข้ามาถ่ายทอดและสร้างวิทยากรชุมชนและให้ความรู้แก่คณะกรรมการเครือข่ายแกนนำชุมชนตลอดจนประชาชนที่อยู่ในพื้นที่กิจกรรมต่างๆที่ทางเครือข่ายฯได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นทุนในการสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยการผลักดันและได้รับการหนุนเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดโดยตรง ทั้งนี้ความมั่นคงของชุมชนจะเกิดขึ้นได้กระบวนการต่างๆที่เกิดขึ้นมาภายใต้การจัดการของเครือข่ายฯหรือแกนนำในชุมชนจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องประกอบกัน

ปัญหาต่างๆที่มีความซับซ้อนและหลากหลายในเรื่องแนวความคิดของประชาชนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงการนำแนวทางดังกล่าวไปใช้กับชุมชนจำเป็นต้องมีข้อพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อให้ชุมชนลุกขึ้นมาต่อสู้กับปัญหายาเสพติด ซึ่งสิ่งที่ทางเครือข่ายฯจะต้องพิจารณาประกอบด้วยการเสริมกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือการสร้างกระบวนการความคิดจากการให้บทบาทชุมชนร่วมกันระดมค้นหาปัญหา พิจารณาถึงสาเหตุและผลกระทบของสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยผ่านกระบวนการที่มีเครือข่ายฯเข้ามาให้การช่วยเหลือจากนั้นสร้างกระบวนการตัดสินใจโดยให้ชุมชนวิเคราะห์ข้อมูลแล้วกำหนดเป้าหมาย หรือแผนการจัดการปัญหาที่ชุมชนได้สะท้อนออกมาโดยคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนด้วย แต่เนื่องจากประชาชนทุกคนต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวแตกต่างกัน และไม่มีหลักการในการแก้ไขเพียงแต่อาศัยหรือพึ่งพาเจ้าหน้าที่รัฐเพียงอย่างเดียว อีกทั้งแกนนำในพื้นที่ยังคงทัศนคติทางลบในเรื่องการบริหารจัดการของคณะกรรมการเครือข่ายฯ ส่งผลทำให้การประสานงานระหว่างประชาชนกับเครือข่ายฯไม่สามารถดำเนินกิจกรรมร่วมกันได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง การที่จะดึงประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการกำหนดประเด็นปัญหาและเปิดโอกาสให้ระดมปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเครือข่ายฯจะเป็นผู้ทำหน้าที่กระตุ้นจิตสำนึกของประชาชนผ่านกระบวนการตามแผนยุทธศาสตร์ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองผ่านกระบวนการที่กำหนดไว้ในกรอบแผนยุทธศาสตร์แต่ละข้อ โดยการนำแผนงานในการดำเนินงานหรือข้อมูลจากการสรุปผลของกิจกรรมที่จัดแต่ละครั้งมาปรับวิเคราะห์ให้เข้ากับสภาพปัญหาได้มากที่สุดกำหนดบทบาทหน้าที่และปลูกจิตสำนึกในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดให้แก่กลุ่มเยาวชนในพื้นที่โดยตรง

จากแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การทำงานของคณะกรรมการเครือข่ายฯสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนของการทำงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยกลไกที่จะคอยเชื่อมโยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้เข้ากับแนวทางการทำงานหรือ

แผนยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ข้อ กลไกดังกล่าวคือตัวบุคลากรที่จะต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งปัจจุบันบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการเครือข่ายฯประกอบไปด้วยผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ และประกอบกับสภาพปัญหาของทรัพยากรในชุมชนกล่าวคือกลุ่มเด็กเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่เล็งเห็นถึงบทบาทความสำคัญในการเข้า มาเป็นแกนนำรุ่น 2 เพื่อสานงานในพื้นที่ต่อจากคณะกรรมการรุ่นก่อน เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นค่านิยมในด้านของการหางานทำที่จำเป็นจะต้องมีค่าตอบแทนที่สูง หรือภาระหน้าที่จำเป็น ที่จะต้องเลี้ยงดูครอบครัวทำให้กลุ่มเด็กเยาวชนเหล่านั้นขาดจิตอาสาที่จะหันมาช่วยเหลืองานด้านการพัฒนา และการทำงานดังกล่าวยังขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วม โดยเฉพาะเรื่องของค่าตอบแทนที่มีน้อยมากหรืออาจไม่ได้รับค่าตอบแทนแต่อย่างใดส่งผลทำให้ในพื้นที่ดังกล่าวเครือข่ายฯยังไม่สามารถหาบุคลากรเพื่อมาสืบทอดการทำงานได้ จนกระทั่งเครือข่ายฯได้จัดทำกิจกรรมการปลูกกระแส และการรณรงค์ตามแผนยุทธศาสตร์ของเครือข่ายฯสามารถสร้างจิตสำนึกปลูกฝังความคิดในด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้กับกลุ่มเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างเครือข่ายที่มองถึงการทำงานในเชิงการพัฒนาโดยการสร้างเครือข่ายฯให้เกิดความเข้มแข็งและสมบูรณ์จะต้องผนึกกำลังระหว่างแกนนำเครือข่ายฯที่ทำงานอยู่เดิมภายในชุมชนร่วมกับการปลูกแนวความคิดเพื่อสร้างแกนนำรุ่นใหม่จากการผนึกกำลังของบุคลากรทั้ง 2 รุ่นนั้นจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ และเกิดความเข้มแข็งของเครือข่ายฯมากกว่าการทำงานของคณะกรรมการเครือข่ายฯรุ่นแรกเพียงด้านเดียวจากกระบวนการการทำงานของเครือข่ายฯได้จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างกระแสและการรณรงค์ให้ผู้เข้าร่วมที่เน้นไปที่กลุ่มเด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปที่รับทราบข้อมูลข่าวสาร เช่นการจัดค่ายพัฒนาผู้นำและแกนนำเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้กับกลุ่มคนเหล่านั้นในการทำงานร่วมกับภาคีจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดการและแก้ไขปัญหาเสพติดที่อยู่ในพื้นที่การทำงานของเครือข่ายฯเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เครือข่ายเกิดความสมบูรณ์ในด้านการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและการร่วมมือด้วยความสมัครใจจนนำไปสู่ความสำเร็จของเครือข่ายฯในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของพื้นที่ตำบลหนองหอย

สำหรับปัญหาเสพติดที่แพร่ระบาดอย่างรุนแรงในพื้นที่ตำบลหนองหอย คือ ยาบ้า ด้วยปัจจัยที่หาซื้อได้สะดวก ราคาไม่สูงส่งผลให้ผู้เสพสามารถที่จะซื้อและเสพได้ง่ายทำให้การแพร่ระบาดกระจายออกเป็นวงกว้าง การใช้มาตรการหลักในการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยที่เครือข่ายฯจะเป็นตัวประสานระหว่างประชาชนกับภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยที่นานโยบายในการแก้ไขปัญหาเสพติดของหน่วยงาน

เหล่านั้นมาปรับใช้กับแผนยุทธศาสตร์ที่เครือข่ายฯ กับชุมชนได้กำหนดไว้ ทั้งยังช่วยกันระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับชุมชนดังกล่าวจำเป็นต้องมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่องหากขาดสิ่งเหล่านี้จะเกิดผลกระทบต่างๆ ต่อทั้งตัวผู้ปฏิบัติงานประชาชนในพื้นที่ และเครือข่ายฯ จึงเห็นได้ว่าแผนการป้องกันปัญหาเสพติดในระดับชุมชนควรมุ่งไปที่ประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญเพราะจะเป็นตัวเชื่อมและจุดเปลี่ยนที่สำคัญ เช่น การเปลี่ยนผ่านประชาชนไปสู่สถานศึกษาจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อครอบครัวของเยาวชนด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันและลดความเสี่ยงที่กลุ่มเยาวชนเหล่านั้นจะเข้าไปสู่สังคมในระดับสถานศึกษาต่อไปโดยใช้การบูรณาการที่ใส่กิจกรรมที่หลากหลายเข้าไปด้วยกันทั้งกิจกรรมในครอบครัว กิจกรรมในชุมชน และกิจกรรมในสถานศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรพงศ์ พุ่มชื่น (2549) ซึ่งศึกษาจากการเฝ้ามองปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปฏิบัติการตามกิจกรรมของเครือข่ายที่ลงไปในพื้นที่ของการศึกษาและที่สำคัญการสังเกตจากวิถีคิดหรือวิถีปฏิบัติของประชาชนหรือคนในชุมชนในพื้นที่ดำเนินการของเครือข่าย โดยตัวชุมชนที่มีตัวผู้นำเป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการทำงานอย่างมีส่วนร่วมชุมชนจึงต้องทำบทบาทหน้าที่ไปพร้อมกันกับสถาบันครอบครัวโดยการสอดส่องดูแลประชาชนในชุมชน ปลูกฝังค่านิยมที่ดี สร้างวัฒนธรรมที่ดีงามให้การยกย่องนับถือคนดีไม่นับถือคนที่เงินเป็นหลัก ดังนั้นความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดระหว่างเครือข่ายฯ กับประชาชนในชุมชนจึงมีความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและการให้ความสำคัญแก่เครือข่ายฯ และหน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุน ในกิจกรรมที่กำหนดตลอดจนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเสพติดจะนำไปสู่การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้บรรลุถึงความสำเร็จ และจากการดำเนินงานของเครือข่ายฯ ในด้านการกำหนดกิจกรรมที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องพร้อมกับการหนุนเสริมของหน่วยงานภาครัฐ คือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 และกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ในรูปแบบต่างๆ ได้สร้างความน่าเชื่อถือให้เครือข่ายฯ ได้รับความยอมรับและการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ สอดคล้องกับการวิจัยของ จีรพรรณ มุกระ (2537) พบว่าสมาชิกองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในแบบต่างๆ คือ การร่วมสละแรงงานรับตำแหน่งเป็นคณะกรรมการ การร่วมติดตามผลงาน การร่วมสละเงิน การร่วมสมทบวัสดุอุปกรณ์การร่วมเป็นผู้นำและเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ โดยมีส่วนร่วมในการสละแรงงานมากที่สุด รองลงมาคือร่วมประชุมและร่วมเป็นผู้ชักชวนเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดในการเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่ ทั้งทางเครือข่ายฯ ได้จัดขึ้นเอง หรือหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้จัดขึ้นจำเป็นต้องอาศัยความ

ร่วมมือประกอบกับการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ที่ทางเครือข่ายฯ ได้กำหนดไว้กับทุกฝ่ายที่มีความต้องการในการที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะของผู้สัมภาษณ์

คณะกรรมการเครือข่ายฯ และแกนนำในพื้นที่ต้องทำงานหนักมากขึ้นมีความพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดในพื้นที่ชุมชนตำบลหนองหอย โดยทำงานด้วยความตั้งใจด้วยความเป็นจิตอาสาในการพัฒนาชุมชนมีความเสียสละทั้งในเรื่องของเวลา และกำลังกายซึ่งกระบวนการต่างๆ หรือกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นภายในพื้นที่ตำบลหนองหอยนั้นจะต้องดำเนินงานทุกด้านอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมในพื้นที่ที่จะต้องเป็นไปอย่าง มีระบบสอดคล้องกับสภาพปัญหาและดำเนินงานอย่างต่อเนื่องภายใต้ภาวะความกดดันที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่หรือจากต่างพื้นที่ที่คณะกรรมการเครือข่ายหรือแกนนำในพื้นที่จะต้องไม่หนีปัญหา และต้องมีใจในการทำงานเพื่อการแก้ไขปัญหานั้น

เครือข่ายฯ ได้ใช้แนวทางตามแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ข้อเป็นหลักในการทำงาน คือ 1. ยุทธศาสตร์การปลูกกระแสสังคม 2. ยุทธศาสตร์การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด 3. ยุทธศาสตร์การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ 4. ยุทธศาสตร์การป้องปรามยาเสพติด จากการดำเนินงานของเครือข่ายฯ ในการขับเคลื่อนกระบวนการงานในพื้นที่ใช้การมีส่วนร่วมการแก้ไขป้องกันโดยอาศัยแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว หรือต้นทุนที่มีอยู่แต่เดิมในแต่ละพื้นที่ชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมกันนั้นจะต้องใช้พลังในการขับเคลื่อนชุมชนเพื่อปรับแนวทางการทำงานให้เข้ากับแผนยุทธศาสตร์หรือวัตถุประสงค์ของเครือข่ายฯ จนสามารถสร้างพลังให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยพลังด้านต่างๆ คือ พลังสังคม พลังองค์กร พลังปัญญา พลังศีลธรรม และพลังวัฒนธรรม ในการสร้างแรงผลักดันกระบวนการงานของเครือข่ายฯ จำเป็นต้องอาศัยพลังดังนี้ คือ ด้านพลังสังคมจะมุ่งกลไกกลไกการขับเคลื่อนของหน่วยสังคมที่เล็กที่สุดเป็นหลักคือสถาบันครอบครัวแล้วใช้เวลาในการขยายกรอบออกไปเป็นวงกว้างและเป็นไปตามระบบ ด้านพลังองค์กรจะ ใช้ความเสียสละหรือจิตอาสารวมไปถึงความตั้งใจในการทำงานของคณะกรรมการเครือข่ายฯ ด้านพลังปัญญาใช้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในชุมชนปรับให้เข้ากันและสอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ และรับการหนุนเสริมด้านองค์ความรู้จากวิทยากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านพลังศีลธรรมและพลังวัฒนธรรมจะมุ่งเน้นการทำงาน โดยอาศัยหลักศาสนาซึ่งมีผู้นำทางศาสนาเป็นกลไกขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายฯ ในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพ

คิดไม่เฉพาะเครือข่ายๆเท่านั้นที่เป็นผู้ดำเนินงานเพียงฝ่ายเดียวทุกกลุ่มองค์กรที่อยู่ในพื้นที่จะต้องมีความเข้มแข็งช่วยกันสร้างชุมชนของตนให้เกิดความเข้มแข็ง โดยร่วมกันสร้างมาตรการการเฝ้าระวังปัญหาและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่จะเข้ามาในพื้นที่

การปลูกจิตสำนึกให้แก่ชุมชน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ให้เกิดความต้องการในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เพื่อที่จะทำการสร้างกระบวนการการแก้ไขปัญหาให้ได้ตรงจุดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเครือข่ายๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำอย่างไรให้ประชาชนในพื้นที่มองเห็นความสำคัญของปัญหาและร่วมกันสร้างกระบวนการวางแผนการแก้ไขปัญหาด้วยกันจนสามารถทำให้ประชาชนเกิดความเข้มแข็งและต่อสู้กับปัญหา ยาเสพติดที่จะเข้ามาในพื้นที่ได้ด้วยตนเองอีกทั้งยังเป็นแนวทางให้แก่เด็กเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นมาในชุมชนนั้นให้ห่างไกลจากปัญหา ยาเสพติดและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เยาวชนเหล่านั้นอีกหนึ่งทาง ส่วนด้านการทำงานของเครือข่ายๆ ก็จะสามารถค้นหาบุคลากรหรือกลุ่มเด็กเยาวชนที่มีจิตอาสาในการทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการทำงานจากทางแกนนำที่อยู่ในพื้นที่ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง เชียงใหม่ ซึ่งมีมุมมองถึงด้านตัวผู้เสพหรือกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าไปสู่วงจรของปัญหา ยาเสพติดว่าควรที่จะต้องมองในมุมมองความคิดของกลุ่มคนเหล่านี้บ้าง ซึ่งโดยธรรมชาติทางสังคมแล้วพื้นที่ทางสังคมที่จะเปิดโอกาสให้แก่กลุ่มคนเหล่านี้มีน้อยมาก หรือในบางกิจกรรมที่เกิดขึ้นมาในพื้นที่นั้นอาจไม่ได้สร้างขึ้นมาจากให้กลุ่มเหล่านี้จะเข้าร่วมได้ด้วยความสมัครใจ แต่กลับเป็นการสร้างกรอบกีดกันให้แก่คนเหล่านี้อยู่ในวงจรปัญหาเดิมๆ และที่สำคัญทำให้เกิดการเปรียบเทียบทางความคิดระว่างกลุ่มที่มีปัญหา กับกลุ่มที่มีความคิดสร้างสรรค์ ทักษะที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มคนสองกลุ่มนี้จึงเป็นไปในทางลบ ดังนั้นกระบวนการที่จะเกิดขึ้นในชุมชนควรจะต้องเข้าถึงตัวผู้เสพ และกลุ่มเสี่ยงโดยตรงบ้าง หรือค่อยๆทำการสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการโดยจำเป็นต้องใช้วิธีการที่ไม่เป็นการบังคับจิตใจ สร้างแรงจูงใจให้กลุ่มคนเหล่านั้นมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม โดยความสมัครใจ ผลที่เกิดขึ้นนั้นจึงจะตอบวัตถุประสงค์ของการทำงานด้านการแก้ไขและป้องกันปัญหา ยาเสพติดได้อย่างดี

ด้านการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เชียงใหม่ เป็นต้น ทางแกนนำที่อยู่ในพื้นที่ยังคงมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานเหล่านี้ยังคงมีความสำคัญมาก และเป็นองค์กรหลักทั้งในเรื่องของการให้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด การหนุนเสริมด้านวิทยากรเพื่อสร้างกระบวนการการเฝ้าระวังปัญหาและสร้างผู้นำทางความคิดให้แก่ชุมชนอย่างเป็นระบบ การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการต่างเพื่อสร้างกิจกรรม

ที่เกิดประโยชน์มากที่สุดในพื้นที่หรือจะเป็นมาตรการด้านการปราบปราม การตั้งจุดตรวจจุดสกัดในพื้นที่การเข้าเวรยามร่วมกันปฏิบัติงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับตัวแทนอาสาสมัครในพื้นที่หรือเป็นการหาข้อมูลการข่าวเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดที่จะแพร่ระบาดเข้ามาในพื้นที่พร้อมกันนั้นจะต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ที่เครือข่ายฯ ได้กำหนดไว้ซึ่งทุกอย่างจำเป็นต้องดำเนินการในพื้นที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพราะหากขาดการหนุนเสริมทั้งด้านวิธีการที่เป็นระบบและการทำอย่างต่อเนื่องปัญหา ยาเสพติดที่พร้อมจะแพร่ระบาดเข้ามาในพื้นที่ก็จะเพิ่มขึ้นมาโดยทันทีตราบดีที่ชุมชนยังไม่สามารถสร้างเกราะป้องกันได้ด้วยตนเอง การกระทำทุกอย่างต้องทำด้วยความตั้งใจและอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มองเห็นถึงปัญหา ยาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ร่วมกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

จากการศึกษาถึงความสำเร็จในการจัดตั้งเครือข่ายปฏิรูปและพัฒนาชุมชนเชิงใหม่ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กับการทำงานในพื้นที่ตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ปัญหา ยาเสพติดยังคงมีการแพร่ระบาดในพื้นที่ดังกล่าวอยู่ ซึ่งถือเป็นปัญหาหลักในการทำงานของเครือข่ายฯ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ รวมถึงสถานการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคณะกรรมการ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้กับทางเครือข่ายฯ และหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การทำงานในพื้นที่เกิดความสำเร็จดังนี้

1. ด้านชุมชนการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดหากจะทำให้ได้ผลอย่างแท้จริงจำเป็นต้องทำอย่างเป็นกระบวนการเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของชุมชนที่เจอกับปัญหา ยาเสพติดจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อมของชุมชนสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้คำนึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานเริ่มจากการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา ระดมข้อมูลสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ก่อนแล้วจึงทำแผนงานของชุมชน โดยทำเป็นแผนที่เจาะจงด้านการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดโดยตรงหรืออาจจะทำการปรับให้เข้ากับแผนพัฒนาชุมชนในด้านอื่นๆ ร่วมกัน เมื่อวางแผนและกำหนดกรอบทิศทางการทำงานทั้งในส่วนของเครือข่ายฯ และกิจกรรมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแล้วการลงมือปฏิบัติตามแผนงานมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เป็นหลักและหากไม่มีการตอบสนองการทำงานของเครือข่ายฯ ที่ได้จัดกิจกรรมในพื้นที่ทำงานก็ไม่สามารถที่จะทำการประเมินผล หรือติดตามงานที่จัดทำขึ้น จึงจำเป็นต้องขึ้นอยู่อยู่กับชุมชนว่าจะตระหนักถึงปัญหา ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในพื้นที่ของตนมากน้อยเพียงใดทั้งหมดคือกระบวนการสร้างชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งสามารถต่อสู้กับปัญหาต่างๆ

2. ด้านนโยบายภาครัฐการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยเฉพาะภาครัฐที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานเหล่านั้นยังคงต่างคนต่างทำงานขาดการประสานงานอย่างแท้จริง และการไม่ใส่ใจของหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับนโยบายอย่างรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ถือเป็นกุญแจสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติด ส่วนด้านการส่งเสริมและหนุนเสริมการทำงานของภาคประชาชนควรที่จะดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบสอดคล้องกันกับการทำงานในส่วนของตน นโยบายการปราบปรามการจะคัดสรรเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความจริงใจซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และมีความเหมาะสมกับพื้นที่ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถตอบโจทย์ที่ชุมชนได้กำหนดแนวทางเอาไว้ เช่น งานด้านมวลชนสัมพันธ์ งานด้านวิทยากรที่ให้ความรู้ความเข้าใจกับปัญหาเสพติด เป็นต้น ในส่วนของงบประมาณทางเครือข่ายๆ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 เป็นหลัก การดำเนินงานในจุดนี้จึงสามารถเป็นตัวเชื่อมระหว่างภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติดจึงจะเกิดผลสำเร็จ ดังนั้นปัญหาจึงตกอยู่ที่หน่วยงานของรัฐที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้เป็นไปตามนโยบายนี้ได้ และด้วยสาเหตุนี้จึงส่งผลให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงมีอยู่ทั่วทุกพื้นที่

3. การแก้ไขปัญหาในกลุ่มเสี่ยงโดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชนในชุมชน เครือข่ายๆ ควรที่จะมีกระบวนการสร้างแกนนำรุ่น 2 ในระดับเยาวชนในชุมชนเพื่อสานงานของเครือข่ายๆอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างให้เด็ก เยาวชนเหล่านั้นดูแลซึ่งกันและกันในระหว่างกลุ่มเพื่อน แต่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้ปกครองหรือเครือข่ายๆผ่านกระบวนการที่จัดขึ้นมาในพื้นที่โดยสิ่งที่จะเป็นตัวประสานให้เด็กเยาวชนเหล่านี้เข้ามาใช้ชีวิตร่วมกัน คือ การส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา กิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนการเสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจของโทษที่เกิดจากยาเสพติดตัวแปรสำคัญในการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาเสพติดให้เกิดผลสำเร็จคือประชาชนในชุมชนนั้นว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใด และครูอาจารย์ในสถานศึกษารวมถึงบุคลากรจากหน่วยงานที่สนับสนุนจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 และกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาเพื่อนำมาสู่การจัดการปัญหาได้มากน้อยเพียงใด